

**Голові спеціалізованої вченої ради
Д 26.891.02
в Інституті підготовки кадрів
державної служби зайнятості України
д.держ.упр., професору
Р.В. Войтович**

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, професора, заслуженого діяча науки і техніки України **Семенченка Андрія Івановича** на дисертаційну роботу Якубенка Богдана Олександровича на тему: «Механізми державного регулювання ринку праці в умовах нової економіки», поданої до захисту до спеціалізованої вченої ради Д 26.891.02 на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Ступінь актуальності обраної теми дослідження

Ринок праці і зайнятість населення займають особливе місце в системі ринкових відносин. Більшість економічних, соціальних, демографічних, політичних явищ, що протікають в ринковій економіці, безпосередньо або побічно відображають процеси, що відбуваються на ринку праці. Будучи невід'ємною ланкою сучасної економіки, ринок праці виконує важливу роль в системі відтворення. Саме на ринку праці відбувається купівля-продаж робочої сили, оцінюється її корисність і суспільна значущість. В зв'язку з цим науковий пошук шляхів розв'язання проблем, пов'язаних з побудовою сприятливих умов для підвищення людського потенціалу України є актуальним і має велике теоретичне значення. Особливу увагу необхідно приділити, насамперед, механізмам державного регулювання зайнятості та ринку праці загалом.

Серед державних засобів регулювання ринку праці, спрямованих на досягнення продуктивної зайнятості населення, особливу роль відіграє система механізмів, яка ґрунтується на використанні сукупності інструментів (важелів). Дослідження показують, що досягнення збалансованості між попитом і пропозицією робочої сили, продуктивної зайнятості населення не можливе без системи механізмів державного регулювання сучасного ринку праці, саме цим і визначається актуальність теми дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність.

Ознайомлення з матеріалами дисертації, авторефератом та публікаціями здобувача дає підстави зробити такі висновки.

Наукові положення, рекомендації та елементи наукової новизни, які виносяться автором на захист, можна вважати достатньо обґрунтованими та достовірними. Вони базуються на положеннях наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених, а також нормативно-правових актів та директивних документах, які стосуються питань ринку праці в сучасних умовах суспільного розвитку.

Обґрунтованість одержаних результатів дослідження забезпечено використанням загальнонаукових і спеціально-наукових методів, як: класифікації та систематизації – для аналізу сучасної наукової літератури з проблем розвитку та державного регулювання ринку праці; аналізу та синтезу – у процесі дослідження сучасного стану ринку праці в умовах нової економіки; формалізації – для встановлення правового механізмів державного регулювання розвитку ринку праці в умовах нової економіки, та визначення структурних та функціональних аспектів організаційного механізму державного регулювання ринку праці; історичний – для розкриття основних етапів формування нової економіки як сучасної економічної інфраструктури, що характеризується переважанням нематеріальних активів над матеріальними; поєднання історичного та логічного – для аналізу основних напрямів структурних зрушень, що відбуваються в сучасній економіці у контексті глобальних змін у сфері зайнятості; метод компаративістики – для співставлення та порівняння концептуальних засад і особливостей формування та реалізації механізмів державного регулювання ринку праці в умовах нової економіки в іноземних країнах та Україні; узагальнення – для проведення висновків по кожному розділу та в цілому.

В роботі визначено й логічно поставлено низку основних завдань, вирішення яких дозволило досягти мети дисертаційної роботи.

Вирішення комплексу поставлених завдань, правильний вибір методів дослідження, достатня теоретична база забезпечили наукову обґрунтованість положень, висновків та рекомендацій проведеного Якубенком Б.О. дослідження.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна одержаних результатів

Аналіз дисертаційної роботи показав, що одержані й зафіксовані результати дослідження мають теоретичну та практичну значущість. Основні досягнення автора конкретизуються в таких елементах наукової новизни:

вперше:

– механізми державного регулювання ринку праці досліджуються з методологічних засад нової економіки, в основі якої лежить новий рівень інтелектуалізації праці та соціалізації відносин у сфері праці, нові можливості самореалізації та утвердження людино-орієнтованих цінностей.

– розкрито потенціал нової економіки як фактору, який суттєво впливає на трансформацію соціально-трудової сфери за рахунок симбіозу нових технологій, інститутів організації праці, виробництва та управління, формування нової структури чинників набуття конкурентних переваг на ринку праці тощо.

удосконалено:

– понятійно-категоріальний апарат у сфері державного регулювання ринку праці в умовах нової економіки, зокрема уточнено сутність поняття «нова економіка», яке в сучасному баченні має обов'язкові ознаки та складові сервісної та цифрової економіки.

– теоретико-методологічний підхід до прогнозування ринку праці в умовах нової економіки, який на відміну від існуючих, акцентований на перманентному впливу інформаційних технологій, що сприяє змінам змісту процесу праці, його організації, структурі зайнятості, соціально-трудова відносин, та потребує формуванню принципово нових компетенцій працівника.

– архітектоніку механізмів реалізації стратегічних напрямів розвитку ринку праці в умовах нової економіки, в якому, на відміну від існуючих, запропоновано інноваційний інструментарій інтегрованого цифрового впливу на ринок праці, систематизовано заходи регулювання ринку праці за напрямками регулювання (інноваційні, цифрові та інвестиційні), їх цільовим спрямуванням, а також адресним охопленням суб'єктів ринку праці, що зменшить асиметрію ринку праці в умовах нової економіки.

– науково-методичне забезпечення розробки стратегії розвитку ринку праці в умовах нової економіки, яке містить комплекс систематизованих цифрових індикаторів моніторингу ринку праці, враховує особливості регулювання регіональних ринків праці, має потенціал для конкретизації організаційних цілей та ухвалення стратегічних рішень, здатних зберегти конкурентні переваги регіонів.

набули подальшого розвитку:

– виявлення показників розвитку ринку праці за регіонами України, серед яких показники рівня безробіття, рівня зайнятості, індексу реальної заробітної плати, суми заборгованості з виплат заробітної плати, темпів зростання заборгованості населення з оплати житлово-комунальних послуг;

– визначення на сучасному етапі основних тенденцій розвитку ринку праці в умовах нової економіки та оцінювання інтенсивності їх впливу на складові ринку праці, зокрема: стрімкому розвитку технологічних інновацій, старіння та розшарування населення країни, значного зростання числа міського населення, посилення соціальної нестабільності, дефіцит ресурсів, що призводить до формування цифрового робочого простору в умовах нової економіки.

– теоретичні та методичні підходи до реалізації стратегічних напрямів розвитку ринку праці в умовах нової економіки, які, на відміну від існуючих, враховують ранжирування складових формування нового робочого простору за ступенем впливу на цифровий (віртуальний) ринок праці та ресурсний адаптер механізму реалізації стратегічних напрямів.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях

Основні результати дисертаційної роботи Якубенка Б.О. відображено в 10-ти наукових працях, у тому числі в п'яти статтях, опублікованих у фахових виданнях з державного управління, в тому числі 1 публікація в іноземному фаховому виданні та п'яти тезах науково-практичних конференцій. Аналіз публікацій свідчить про достатню повноту висвітлення результатів дисертаційного дослідження і географію оприлюднення.

Основні положення і результати дисертаційного дослідження оприлюднено на науково-практичних конференціях, семінарах та круглих столах, зокрема: «Форум прямої демократії» (Київ, 2020); «Проблематика процесу децентралізації надання послуг в об'єднаних територіальних громадах» (Київ, 2020), «Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці» (Київ, 2020); «Tet world of science and innovation» (London, 2021); «Priority directions of science and technology development» (Kyiv, 2021); «Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку суспільства» (Львів, 2021).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам

Дисертаційна робота та автореферат оформлені відповідно до чинних вимог нормативних документів МОН України. Робота написана науковим

стилем, її оформлення відповідає існуючим стандартам, які встановлені для відповідного типу кваліфікаційних робіт.

Аналіз змісту автореферату та дисертації доводить ідентичність структури, логіку викладення матеріалу, відповідність основних положень та висновків за розділами підсумковим висновкам. Автореферат повною мірою розкриває зміст проведеного дослідження та відображає основні положення та узагальнення, що містить дисертаційна робота.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації

Оцінюючи дисертаційне дослідження в цілому позитивно, можна вказати на деякі дискусійні положення та висловити певні зауваження:

1. В науковій новизні *вперше*, на наш погляд, доцільно було б навести перелік «механізмів державного регулювання ринку праці», які досліджуються з методологічних засад нової економіки. Окрім того у її другому пункті наприкінці речення некоректним було залишати «тощо». Науковий результат – «теоретичні та методичні підходи до реалізації стратегічних напрямів розвитку ринку праці в умовах нової економіки, *які, на відміну від існуючих*, враховують ранжирування складових формування нового робочого простору за ступенем впливу на цифровий (віртуальний) ринок праці та ресурсний адаптер механізму реалізації стратегічних напрямів» доцільним було б перенести з розділу наукової новизни «*дістали подальшого розвитку*» до розділу «*удосконалено*»(стор. .
2. Враховуючи вплив ІКТ на всі сфери життєдіяльності громадян, суспільства та держави, процеси цифровізації та цифрових трансформацій в нашій країні, розвиток цифрової економіки та суспільства, в роботі доцільно було б більше приділити уваги як позитивного, так і негативного впливу на ринок праці, насамперед, щодо скорочення робочих місць, уникнення сплачення податків, тощо.
3. Проведений в розділі 2.2 роботи детальний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду застосування механізмів державного регулювання ринку праці в умовах постіндустріалізму доцільно було б доповнити критеріями(підходами), за якими автор здійснив відбір країн для відповідного аналізу.

4. Автором розкрито потенціал нової економіки як фактору, який суттєво впливає на трансформацію соціально-трудова сфери за рахунок симбіозу нових технологій, інститутів організації праці, виробництва та управління, формування нової структури чинників набуття конкурентних переваг на ринку праці тощо. Але потребує певного уточнення

запропонований автором підхід щодо вдосконалення понятійно-категоріального апарату у сфері державного регулювання ринку праці в умовах нової економіки, що тим самим дозволило б посилити новизну дисертаційного дослідження.

5. Більшій аргументованості потребує запропоноване автором визначення поняття «нова економіка» в сучасних умовах суспільного розвитку з точки зору ілюстрації процесів розвитку ринку праці.

Проте відзначені недоліки мають, в основному, дискусійний характер, не є принциповими та не знижують загальний теоретичний і практичний рівень дисертаційного дослідження. Наведені зауваження та пропозиції є здебільшого рекомендаційними і не знижують високої оцінки наукового доробку дисертанта.

**Висновок про відповідність дисертації вимогам Порядку
присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання кандидата
наук**

З огляду на актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків вважаємо, що дисертаційна робота Якубенка Богдана Олександровича на тему: «Механізми державного регулювання ринку праці в умовах нової економіки» є самостійним, оригінальним, завершеним науковим дослідженням, що має важливе значення для галузі науки «Державне управління».

На підставі вищезазначеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота відповідає вимогам п.п. 9, 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а її автор, Якубенко Богдан Олександрович, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:
доктор наук з державного
управління, професор, заслужений діяч
науки і техніки України, директор
Інститут вищих керівних кадрів Національної
академії державного управління при Президентові

Підпис *Семенченко А.І.*
засвідчую
"24" 11
Відділ
РОБОТИ З
ПЕРСОНАЛОМ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

А.І. Семенченко